

Cauza C-687/23

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

15 noiembrie 2023

Instanța de trimitere:

Tribunal Supremo (Spania)

Data deciziei de trimitere:

2 noiembrie 2023

Recurentă:

D.E.

Intimată:

Banco Santander, S. A.

**TRIBUNAL SUPREMO (Curtea Supremă), SALA PRIMERA DE LO CIVIL
(Secția 1 Civilă)**

[omissis] [formule procedurale]

TRIBUNAL SUPREMO (Curtea Supremă)

Secția Civilă

Dosarul nr.

[omissis] [componerea instanței]

Madrid, 2 noiembrie 2023

[omissis] [judecătorul raportor]

SITUAȚIA DE FAPT

ÎN PRIMUL RÂND: *Situația de fapt relevantă*

1. - Banco Popular Español, S.A. (denumită în continuare „Banco Popular”) a emis „Bonduri Popular I/2010 Capital Convertibil 8 %” (denumite și „Bonduri Subordonate convertibile în Obligațiuni Subordonate ale Banco Popular Español, S.A. I/2009”).

La 3 octombrie 2009, D.E., în calitate de administrator unic al întreprinderii Lera Blava, S.L.U., a subscris 15 dintre aceste bonduri convertibile, în valoare totală de 15 000 de euro.

În luna mai 2012, D.E., tot în numele Lera Blava, S.L.U., a aprobat conversia bondurilor subordonate I/2009, care ajungeau la scadență în luna octombrie 2013, în alte bonduri subordonate obligatoriu convertibile (II/2012), cu scadența în luna noiembrie 2015.

La 14 ianuarie 2013, în schimbul plății unor salarii restante, întreprinderea a acordat în favoarea D.E. dreptul de proprietate asupra bondurilor respective, iar această subrogare a D.E. în dreptul de proprietate asupra bondurilor a fost consimțită de bancă la 22 februarie 2013.

Bondurile subordonate obligatoriu convertibile (II/2012) au făcut obiectul conversiei obligatorii în acțiuni ale Banco Popular la 25 noiembrie 2015.

2. - La 7 iunie 2017, Comisia Europeană a adoptat Decizia (UE) 2017/1246 de aprobare a schemei de rezoluție pentru Banco Popular Español S.A. (JO 2017, L 178, p. 15); Comitetul Unic de Rezoluție (SRB) a adoptat Decizia SRB/EES/2017/08, prin care s-a activat mecanismul de rezoluție a Banco Popular.

Schema de rezoluție adoptată în privința Banco Popular a constat în vânzarea activității sale prin transferul acțiunilor acesteia către un cumpărător, Banco Santander, care le-a cumpărat la prețul de un euro.

Decizia SRB/EES/2017/08 a SRB a fost pusă în aplicare prin Decizia din 7 iunie 2017 a Fondului pentru restructurare bancară ordonată (FROB) – în calitate de Autoritate de rezoluție executivă, în conformitate cu articolul 2 alineatul 1 litera d) din Legea nr. 11/2015 din 18 iunie 2015 – (denumită în continuare „FROB”) (BOE nr. 155 din 30 iunie 2017, p. 55470).

FROB a fost de acord să reducă la 0 (zero) euro capitalul social al Banco Popular Español existent la momentul respectiv prin reducerea valorii contabile a tuturor acțiunilor în circulație, în vederea constituirii unei rezerve voluntare indisponibilizate. La acel moment, D.E. a încetat să mai dețină acțiunile pe care le obținuse în urma conversiei bondurilor subscrise, fără a primi vreo contraprestație.

3. - Ca urmare a măsurilor de rezoluție adoptate de FROB în aplicarea deciziei SRB, Banco Santander a achiziționat toate acțiunile nou emise ale Banco Popular care au fost emise prin conversia instrumentelor de capital de nivel 2 în acțiuni nou emise convenite în decizia respectivă. Ulterior, în anul 2018, Banco

Santander, prin fuziunea prin absorbție a Banco Popular, a devenit succesoarea cu titlu universal a Banco Popular, a cărei personalitate juridică s-a stins.

ÎN AL DOILEA RÂND. - *Litigiul care a dat naștere cererii de decizie preliminară. Hotărârea primei instanțe și hotărârea instanței de apel.*

1. - În luna octombrie 2016, D.E. a formulat o acțiune împotriva Banco Popular având ca obiect declararea nulității achiziționării bonurilor subordonate convertibile ca urmare a unui viciu de consimțământ și restituirea sumei investite inițial (15 000 de euro) și a dobânzilor legale datorate de la data subscrierii produsului. Cu titlu subsidiar, acesta a solicitat daune-interese pentru nerespectarea de către intimată a obligațiilor sale legale de a furniza informații cu privire la subscrierea obligațiunilor în anul 2009 și la conversia ulterioară a acestora în anul 2012. Recurentul își întemeiază cererea pe comercializarea defectuoasă a produsului, în lumina cerințelor prevăzute de Reglementarea MiFID.

2. - Juzgado de Primera Instancia (Tribunalul de Primă Instanță) sesizat a admis acțiunea și a declarat nulitatea subscrierii obligațiunilor subordonate obligatoriu convertibile.

3. - Banca intimată a declarat apel împotriva hotărârii, iar Audiencia Provincial (Curtea Provincială) a admis apelul, constatând lipsa calității procesuale active a lui D.E.

ÎN AL TREILEA RÂND - *Recurs pendinte în fața Tribunal Supremo (Curtea Supremă), în cadrul căruia s-a decis să se formuleze prezenta cerere de decizie preliminară.*

1. - Recurentul a declarat un recurs împotriva hotărârii pronunțate de Audiencia Provincial (Curtea Provincială). Motivele de recurs se concentrează pe nerecunoașterea calității sale procesuale active, considerând că transferul proprietății asupra bonurilor de la întreprindere către administratorul și acționarul unic al acesteia a fost valid.

În cazul admiterii acestui motiv, ar fi necesar să se analizeze nulitatea achiziției obligațiunilor subordonate I/2009 și a conversiei ulterioare a acestora în alte obligațiuni subordonate obligatoriu convertibile (II/2012).

2. - În cursul judecării recursului, instanța a acceptat să asculte părțile cu privire la oportunitatea sesizării Curții cu o cerere de decizie preliminară. Ambele părți s-au opus formulării cererii de decizie preliminară.

ÎN AL PATRULEA RÂND - *[omissis] [identificarea părților și a reprezentanților acestora]*

ÎN DREPT

ÎN PRIMUL RÂND - Dreptul Uniunii Europene

Prezenta cerere de decizie preliminară vine în completarea celei pe care am formulat-o prin ordonanța noastră din 15 decembrie 2022. Reglementarea Uniunii Europene în cauză este aceeași, pe care o prezentăm pe scurt:

(a) Articolul 34 literele (a) și (b) din Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții și de modificare a Directivei 82/891/CEE a Consiliului și a Directivelor 2001/24/CE, 2002/47/CE, 2004/25/CE, 2005/56/CE, 2007/36/CE, 2011/35/UE, 2012/30/UE și 2013/36/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și a Regulamentelor (UE) nr. 1093/2010 și (UE) nr. 648/2012 ale Parlamentului European și ale Consiliului (denumită în continuare „Directiva 2014/59/UE”)

b) articolul 53 alineatele (1) și (3) din Directiva 2014/59/UE

c) articolul 60 alineatul (2) literele (a), (b) și (c) din Directiva 2014/59/UE

Directiva 2014/59/UE a fost transpusă în Spania prin Legea 11/2015 din 18 iunie 2015 privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții (denumită în continuare „Legea nr. 11/2015”), mai multe dintre dispozițiile sale reproduc în termeni identici sau similari dispozițiile directivei respective care au fost transcrise în paragrafele anterioare.

Cererea de decizie preliminară se încadrează de asemenea în jurisprudența stabilită în Hotărârea Curții de Justiție din 5 mai 2022, cauza C-410/20 (EU:C:2022:351).

A DOUA - Justificarea formulării cererii de decizie preliminară. Îndoieli generate de Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 5 mai 2022 (C-410/20)

1. - Instanțele spaniole au oferit interpretări diferite diverselor prevederi ale Directivei 2014/59/UE în legătură cu măsurile de rezoluție a Banco Popular, ceea ce a condus la pronunțarea de soluții divergente în litigiile cu care au fost sesizate. Acest lucru a avut ca rezultat declararea unui număr considerabil de recursuri în fața Tribunal Supremo (Curte Supremă) având ca obiect această chestiune.

2. - În Hotărârea din 5 mai 2022, pronunțată în cauza C-410/20 (EU:C:2022:351), Curtea a stabilit modalitatea de interpretare a dispozițiilor articolului 34 alineatul (1) litera (a) coroborate cu cele ale articolului 53 alineatele (1) și (3) și cu cele ale articolului 60 alineatul (2) primul paragraf literele (b) și (c) din Directiva 2014/59/UE, în ceea ce privește (i) acțiunile în angajarea răspunderii pentru informațiile conținute în prospect și acțiunile în declararea nulității contractului de subscriere a acțiunilor Banco Popular (ii) achiziționate în cadrul unei oferte publice de subscriere, (iii) care au făcut obiectul reducerii valorii contabile în cadrul procedurii de rezoluție a băncii respective, (iv) introduse de

titularii acestor acțiuni emise de Banco Popular înainte de inițierea procedurii de rezoluție.

3. - În litigiul principal în care am formulat prezenta cerere de decizie preliminară, bondurile subordonate obligatoriu convertibile în acțiuni ale Banco Popular I/2009 și conversia lor ulterioară în alte bonduri subordonate obligatoriu convertibile (II/2012) nu corespund niciunui instrument de capital suplimentar de nivelul 1 a cărui valoare contabilă să fi fost redusă sau stinsă ca urmare a mecanismului de rezoluție a Banco Popular. Cu toate acestea, bondurile respective au fost schimbate sau convertite în acțiuni ale Banco Popular la 25 iunie 2012, în conformitate cu condițiile emisiunii în care se încadrau (seria II/2012). Recurentul a fost titularul acțiunilor respective de la data conversiei până la 7 iunie 2017, când valoarea contabilă a acestora a fost redusă, la fel ca a celorlalte acțiuni care formau capitalul social, prin mecanismul de rezoluție a Banco Popular.

Având în vedere că aceste bonduri au fost convertite în acțiuni ale Banco Popular la 25 noiembrie 2015, anterior adoptării deciziei de rezoluție a băncii (7 iunie 2017), pare clar că eficacitatea mecanismului de rezoluție afectează și acțiunile dobândite de recurent în cadrul conversiei respective și deținute la momentul rezoluției, cu reducerea subsecventă a valorii lor contabile, întrucât prima dintre măsurile stabilite în Decizia Comitetului de conducere al FROB din 7 iunie 2017 a constat în „reducerea de la 2 098 429 046 de euro la 0 (zero) euro a capitalului social al Banco Popular Español prin reducerea valorii contabile a tuturor acțiunilor aflate în prezent în circulație [...]”, indiferent de modalitatea de dobândire a acțiunilor.

În cadrul acestei proceduri există o îndoială parțial comună cu cea care a făcut obiectul cererii de decizie preliminară formulate prin ordonanța din 15 decembrie 2022. Îndoiala care ia naștere se concentrează pe întinderea efectului de exonerare de orice obligație sau datorie a Banco Santander, în calitate de succesoare universală a Banco Popular, în special în ceea ce privește creanța sau dreptul care ar decurge dintr-o hotărâre judecătorească prin care s-ar constata nulitatea subscrierii bondurilor subordonate obligatoriu convertibile I/2009 și a bondurilor II/2012 dobândite ulterior prin conversie și prin care s-ar dispune restituirea sumelor plătite inițial pentru cumpărarea bondurilor respective (15 000) de euro, având în vedere că bondurile subordonate convertibile în acțiuni nu sunt incluse printre instrumentele de capital suplimentar la care se referă măsurile de rezoluție a Banco Popular, dar au fost convertite în acțiuni ale băncii înainte de adoptarea măsurilor respective de rezoluție în conformitate cu ceea ce se prevăzuse la emiterea lor.

În prezenta cauză, variabila care justifică extinderea întrebării preliminare formulate anterior este aceea că acțiunea în anulare a fost introdusă înainte de încheierea procedurii de rezoluție a băncii. Astfel, în speță, îndoiala se referă la aspectul dacă această creanță sau drept ar reprezenta un pasiv care intră sub incidența articolului 53 alineatul (3) din directivă, având în vedere că acțiunea a fost introdusă înainte de încheierea procedurii de rezoluție a băncii, ținând seama

de excepția prevăzută de dispoziția respectivă în ceea ce privește datoriile „care nu au ajuns la scadență”.

Această îndoială are la bază faptul că, astfel cum s-a subliniat în Hotărârea din 5 mai 2022, articolul 53 alineatul (3) din Directiva 2014/59/CE prevede că, „în cazul în care o autoritate de rezoluție reduce la zero valoarea contabilă a principalului sau suma restantă de plată aferentă unui pasiv, orice **obligații sau creanțe conexe care nu au ajuns la scadență** la momentul rezoluției sunt considerate ca fiind achitate în totalitate și nu sunt opozabile nici instituției de credit sau firmei de investiții aflate în rezoluție, nici oricărei entități care îi succedă acesteia, în cadrul vreunei proceduri ulterioare de lichidare” (sublinierea noastră). Hotărârea respectivă a Curții subliniază de asemenea că articolul 60 alineatul (2) din aceeași directivă, referitor la dispozițiile privind reducerea valorii contabile sau conversia instrumentelor de capital, prevede că, „atunci când valoarea principalului unui instrument de capital relevant este redusă: [...] (b) față de deținătorul instrumentului de capital relevant **nu subzistă nicio datorie** în cadrul respectivei valori a instrumentului care a fost redus sau în legătură cu aceasta, **cu excepția datoriilor ajunse deja la scadență** și a oricăror datorii legate de daunele care pot apărea ca rezultat al unei căi de atac formulate împotriva legalității exercitării competenței de reducere a valorii contabile” (sublinierea noastră).

4. - În cazul litigiului principal la care se referă prezenta cerere de decizie preliminară, bondurile convertibile au ajuns la scadență și au fost convertite în acțiuni înainte de începerea procedurii de rezoluție a Banco Popular, iar acțiunea în anulare este de asemenea anterioară începerii acestei proceduri de rezoluție.

5. - Astfel cum am arătat, în Hotărârea din 5 mai 2022, Banco Santander (C-410/20), deși se referă la „persoanele care au achiziționat acțiuni în cadrul unei oferte publice de subscriere emise de această instituție sau de această firmă înaintea deschiderii unei asemenea proceduri de rezoluție”, există anumite considerații relevante pentru o situație precum cea din prezenta cauză.

Pe de o parte, aceasta amintește că, în conformitate cu articolul 34 alineatul (1) literele (a) și (b) din Directiva 2014/59, „acționarii – urmași de creditori – ai unei instituții de credit sau ai unei firme de investiții supuse procedurii de rezoluție sunt cei care trebuie să suporte cu prioritate pierderile suferite ca urmare a aplicării acestei proceduri”, și că, în conformitate cu articolul 53 alineatul (3), „în cazul în care o autoritate de rezoluție reduce la zero valoarea contabilă a principalului sau suma restantă de plată aferentă unui pasiv, orice **obligații sau creanțe conexe care nu au ajuns la scadență** la momentul rezoluției sunt considerate ca fiind achitate în totalitate și nu sunt opozabile nici instituției de credit sau firmei de investiții aflate în rezoluție, nici oricărei entități care îi succedă acesteia, în cadrul vreunei proceduri ulterioare de lichidare” (punctul 33).

În continuare, se adaugă că „[a]rticolul 60 din Directiva 2014/59, care se referă la reducerea valorii contabile a instrumentelor de capital sau la conversia acestora,

precizează la alineatul (2) primul paragraf litera (b) că, față de deținătorul instrumentului de capital a cărui valoare contabilă a fost redusă în temeiul deciziei de rezoluție, nu subzistă nicio datorie, **cu excepția datoriilor ajunse deja la scadență** și a oricăror datorii legate de daunele care pot apărea ca rezultat al unei căi de atac formulate împotriva legalității exercitării competenței de reducere a valorii contabile”.

În dreptul spaniol, prin „exigibilitate” se înțelege momentul în care ia naștere dreptul de a solicita executarea unei obligații, iar „ajungerea la scadență” constituie împlinirea termenului stabilit pentru executarea unei obligații, după care aceasta devine exigibilă.

Pe de altă parte, în prezenta cauză, eventuala obligare la restituirea sumei plătite inițial pentru cumpărarea bondurilor convertibile ca urmare a declarării nulității subscrierii lor și a conversiei lor ulterioare nu se referă la niciun pasiv sau datorie care decurge „din exercitarea competenței de reducere a valorii contabile”, ci la comercializarea produselor financiare care au constituit investiția inițială. Cu alte cuvinte, aceasta nu are la bază pierderea valorii investiției ca urmare a reducerii valorii contabile a acțiunilor, ci își are originea în responsabilitățile rezultate din activitatea inițială de subscriere a bondurilor, care au fost ulterior convertite în acțiuni.

În acest sens, faptul că o eventuală creanță compensatorie a luat naștere pe cale extrajudiciară (și, prin urmare, trebuie să fie considerată ca fiind exigibilă) și că este ajunsă la scadență (deoarece nu este supusă unui termen) nu este incompatibilă cu calificarea sa drept „creanță contingentă” până la confirmarea sa definitivă (sau excluderea sa) pe cale judiciară, și, ca atare, pare rezonabil ca creanțele aflate în această situație (real sau potențial litigioase) să poată fi luate în considerare în cadrul unei evaluări prudente a pasivelor entității careia i se solicită despăgubiri sau restituiri ca urmare a comercializării aceluiași produse financiare.

6. - În cazul în care se consideră că pasivele care decurg din eventuala răspundere pentru comercializarea bondurilor subordonate convertibile în mod necesar în acțiuni nu fac în niciun caz parte din aceste datorii „ajunse deja la scadență” la care se referă excluderea efectelor exoneratorii ale reducerii valorii contabile, prevăzută la articolul 60 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2014/59, și nici din obligațiile sau creanțele scadente deja la momentul rezoluției Banco Popular, la care se referă articolul 53 alineatul (3) din directivă, D.E. nu ar avea calitate procesuală activă pentru a introduce acțiunea împotriva Banco Santander, calitate care trebuie să fie stabilită de Tribunal Supremo (Curtea Supremă) în cadrul acestui recurs.

DISPOZITIV

INSTANȚA DISPUNE: [omissis] Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarea întrebare preliminară:

Dispozițiile articolului 34 alineatul (1) literele (a) și (b), coroborate cu cele ale articolului 53 alineatele (1) și (3) [și] cu cele ale articolului 60 alineatul (2) primul paragraf literele (b) și (c) din Directiva 2014/59/UE trebuie interpretate în sensul că eventuala creanță sau eventualul drept care ar decurge din obligarea la plata unei despăgubiri a entității care a succedat Banco Popular ca urmare a unei acțiuni în angajarea răspunderii ce a rezultat din comercializarea unui produs financiar (bonduri subordonate convertibile în mod necesar în acțiuni ale aceleiași bănci), care nu fac parte din instrumentele de capital suplimentar la care se referă măsurile de rezoluție a Banco Popular, care au fost convertite în acțiuni ale băncii înainte de adoptarea măsurilor de rezoluție a băncii (7 iunie 2017), ar putea fi considerate ca fiind un pasiv care face obiectul prevederii privind reducerea sau stingerea valorii contabile, stabilită la articolul 53 alineatul (3) din Directiva 2014/59/UE, cu titlu de obligație sau datorie „nescadentă”, astfel încât Banco Santander ar fi exonerată de aceasta și nu i-ar fi opozabilă în calitate de succesoare a Banco Popular, în cazul în care acțiunea din care ar rezulta obligarea la plata unei despăgubiri a fost introdusă **înainte de încheierea** procedurii de rezoluție a băncii?

Sau, dimpotrivă, dispozițiile menționate trebuie interpretate în sensul că această creanță sau acest drept ar constitui o obligație sau o „creanță ajunsă la scadență” – articolul 53 alineatul (3) din directivă – sau o „datorie ajunsă deja la scadență” la momentul rezoluției băncii – articolul 60 alineatul (2) litera (b) – și, cu acest titlu, ar fi exclusă de la efectele exonerării sau ale anulării acestor obligații sau datorii și, în consecință, ar fi opozabile Banco Santander în calitate de succesoare a Banco Popular, chiar și în cazul în care acțiunea din care ar rezulta obligația de despăgubire ar fi fost introdusă **înainte de încheierea** procedurii de rezoluție a băncii?”

[omissis] [formulele procedurale finale și semnăturile judecătorilor]